

Şirket adına düzenlenmeyen, ancak şirket tarafından ödenen fatura tutarlarının indirim konusu yapıp yapılmayacağı.

Sayı:
62030549-120[40-2018/1095]-199743
Tarih:
13/02/2023

T.C.

GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI

İstanbul Vergi Dairesi Başkanlığı

Gelir Kanunları Gelir ve Kurumlar Vergileri Grup Müdürlüğü

Sayı : 62030549-120[40-2018/1095]-199743
Konu : Şirket adına düzenlenmeyen, ancak şirket tarafından ödenen fatura tutarlarının indirim konusu yapıp yapılmayacağı.

13.02.2023

İlgi : ...

İlgide kayıtlı özelge talep formunun incelenmesi neticesinde; ... Vergi Dairesi Müdürlüğünün ... vergi kimlik numaralı mükellefi olduğunuz şirketinizin sigorta ve asistan hizmeti veren firmalar ile çalıştığı, sigorta poliçesi yaptıran müşterilerin zarar ya da hasarlarını acilen gidermek istedikleri durumlarda, işin müşteriler tarafından bulunan başka firmalara yaptırıldığı, müşteriler adına kesilen fatura bedelinin ise şirketinizden temin edildiği belirtilerek, yapılan iş ile ilgili olarak şirket adına düzenlenmeyen ancak şirketiniz tarafından ödenen fatura bedellerinin gider olarak kaydedilip kaydedilmeyeceği hususunda bilgi talep edildiği anlaşılmakta olup konu hakkında Başkanlığımız görüşleri aşağıda açıklanmıştır.

KURUMLAR VERGİSİ KANUNU YÖNÜNDEN:

5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun 6 ncı maddesinde kurumlar vergisinin mükelleflerin bir hesap dönemi içinde elde ettikleri safi kurum kazancı üzerinden hesaplanacağı, safi kurum kazancının tespitinde, Gelir Vergisi Kanununun ticari kazanç hakkındaki hükümlerinin uygulanacağı

hükme bağlanmış olup, safi kurum kazancının tespitinde Kurumlar Vergisi Kanununun 8 inci maddesi ile Gelir Vergisi Kanununun 40 ıncı maddesindeki giderler, hasıllattan indirim konusu yapılmaktadır.

Gelir Vergisi Kanununun 40 ıncı maddesinin birinci fıkrasında, ticari kazancın elde edilmesi ve idame ettirilmesi için yapılan genel giderlerin, kazancın elde edilmesi ve idamesi ile ilgili olduğunun kabulü için; işin mahiyeti ve genişliği ile uygun olması, giderle kazancın elde edilmesi ve idamesi arasında illiyet bağının bulunması, giderlerin keyfi olmaması yani kazancın elde edilmesi için mecburi olarak yapılması, yapılan gider karşılığında gayri maddi bir kıymet iktisap edilmemiş olması ve Vergi Usul Kanununa göre tevsik edici belgelere dayandırılması gerekmektedir.

Ticari kazancın tespitinde iki temel ilke geçerlidir. Bunlar "dönemsellik" ve "tahakkuk esası" ilkeleridir. Tahakkuk esası ilkesinde, gelir veya giderin miktar ve mahiyet itibariyle kesinleşmiş olması, yani geliri veya gideri doğuran işlemin tekemmül etmesinin yanı sıra, miktarının ve işlemde kaynaklanan alacağın veya borcun ödeme şartlarının da belirlenmiş olması gereklidir. Bu esas dikkate alındığında, bir gelir unsurunun, özel bir düzenleme bulunmadığı sürece, mahiyet ve tutar itibariyle kesinleştiği dönem kazancının tespitinde dikkate alınması gerekmektedir. Dönemsellik ilkesi ise bu gelir veya giderin ilgili olduğu döneme intikalinin sağlanmasıdır.

Buna göre; şirketiniz adına düzenlenmeyen ancak şirketiniz tarafından sigortalı müşteriye ödenen fatura bedellerinin, şirketinizin ticari faaliyetiyle ilgili olması ve şirketiniz tarafından ödendiğinin belgelerle tevsik edilmesi halinde, söz konusu tutarların tahakkuk ettiği dönem itibarıyla kurum kazancının tespitinde gider olarak dikkate alınması mümkün bulunmaktadır.

VERGİ USUL KANUNU YÖNÜNDEN:

213 sayılı Vergi Usul Kanununun;

- 3 üncü maddesinin (B) fıkrasında, "*Vergilendirmede vergiyi doğuran olay ve bu olaya ilişkin muamelelerin gerçek mahiyeti esastır.*

Vergiyi doğuran olay ve bu olaya ilişkin muamelelerin gerçek mahiyeti yemin hariç her türlü delille ispatlanabilir. Şu kadar ki, vergiyi doğuran olayla ilgisi tabii ve açık bulunmayan şahit ifadesi ispatlama vasıtası olarak kullanılamaz.

İktisadi, ticari ve teknik icaplara uymayan veya olayın özelliğine göre normal ve mutad olmayan bir durumun iddia olunması halinde ispat külfeti bunu iddia eden tarafa aittir.",

- 227 nci maddesinde, "*Bu Kanunda aksine hüküm olmadıkça, bu Kanuna göre tutulan ve üçüncü şahıslarla olan münasebet ve muamelelere ait olan kayıtların tevsiki mecburidir.*",

- 229 uncu maddesinde, "*Fatura, satılan emtia veya yapılan iş karşılığında müşterinin borçlandığı meblağı göstermek üzere emtiayı satan veya işi yapan tüccar tarafından müşteriye verilen ticari vesikadır.*",

- 231 inci maddesinin birinci fıkrasının (5) numaralı bendinde, "*Fatura, malın teslimi veya hizmetin yapıldığı tarihten itibaren azami yedi gün içinde düzenlenir. Hazine ve Maliye Bakanlığı; mal veya hizmetin nev'i, miktarı, fiyatı, tutarı, satışın yapılma şekli, faaliyet konusu, sektör veya mükellefiyet türünü ayrı ayrı veya birlikte dikkate alarak, bu süreyi indirmeye ya da faturanın malın teslim edildiği veya hizmetin yapıldığı anda düzenlenmesi zorunluluğu getirmeye yetkilidir. Bu süreler içerisinde düzenlenmeyen faturalar hiç düzenlenmemiş sayılır.*",

- 232 nci maddesinde, "*Birinci ve ikinci sınıf tüccarlar kazancı basit usulde tespit edilenlerle defter tutmak mecburiyetinde olan çiftçiler:*

1. *Birinci ve ikinci sınıf tüccarlara;*

2. *Serbest meslek erbabına;*

3. *Kazançları basit usulde tespit olunan tüccarlara;*

4. *Defter tutmak mecburiyetinde olan çiftçilere;*

5. *Vergiden muaf esnafa. Sattıkları emtia veya yaptıkları işler için fatura vermek ve bunlar da fatura istemek ve almak mecburiyetindedirler.*

...",

- 234 üncü maddesinde; "*Birinci ve ikinci sınıf tüccarlar, kazancı basit usulde tespit edilenlerle defter tutmak mecburiyetinde olan serbest meslek erbabı ve çiftçiler, bu Kanun kapsamındaki belgeleri düzenleme zorunluluğu bulunmayanlara yaptırdıkları işler veya onlardan satın aldıkları mallar (gerçek usulde vergilendirilmeyen çiftçilerden satın aldıkları mallar hariç) için işi yapana veya malı satana imza ettirecekleri gider pusulası düzenlerler. Vergiden muaf esnaf için düzenlenen gider pusulası, bu kişiler tarafından verilmiş fatura hükmündedir.*

Gider pusulası, işin mahiyeti, emtianın cins ve nev'i ile miktar ve bedelini ve iş ücretini ve işi yaptıran ile yapanın veya emtiayı satın alan ile satanın adlarıyla soyadlarını (Tüzel kişilerde unvanlarını) ve adreslerini ve tarihi ihtiva eder ve iki nüsha olarak tanzim ve bir nüshası işi yapana

veya malı satana tevdi olunur.

Gider pusulaları, seri ve sıra numarası dahilinde teselsül ettirilir.

(7338 sayılı Kanununun 23 üncü maddesiyle eklenen fıkra; Yürürlük:1.11.2021) Gider pusulası, malın teslimi veya hizmetin yapıldığı tarihten itibaren azami yedi gün içinde düzenlenir. Bu süre içerisinde düzenlenmeyen gider pusulası hiç düzenlenmemiş sayılır.

(7338 sayılı Kanununun 23 üncü maddesiyle eklenen fıkra; Yürürlük:1.11.2021) İkinci fıkrada belirtilen bilgileri ihtiva etmeleri kaydıyla;

a) Malın veya hizmetin bedelinin, dördüncü fıkrada belirtilen süre dâhilinde satıcıya; 19/10/2005 tarihli ve 5411 sayılı Bankacılık Kanununda tanımlanan banka, 20/6/2013 tarihli ve 6493 sayılı Ödeme ve Menkul Kıymet Mutabakat Sistemleri, Ödeme Hizmetleri ve Elektronik Para Kuruluşları Hakkında Kanun kapsamında yetkilendirilmiş ödeme kuruluşları veya 9/5/2013 tarihli ve 6475 sayılı Posta Hizmetleri Kanununa göre kurulan Posta ve Telgraf Teşkilatı Anonim Şirketi aracılığıyla ödenmesi halinde, bu kurumlarca düzenlenen belgeler,

b) 7/11/2013 tarihli ve 6502 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun kapsamında satın alınan malların gider pusulası düzenlemek zorunda olanlara iade edilmesinde, 6502 sayılı Kanun uyarınca iade edilecek tutarların, (a) bendinde yer alan kurumlar aracılığıyla iadesinde bu kurumlarca düzenlenen belgeler,

c) Bu Kanuna göre belge düzenleme zorunluluğu bulunmayan kamu kurum ve kuruluşlarının, tabii oldukları ilgili mevzuat dâhilinde, yaptıkları işler veya sattıkları mallar için düzenledikleri belgeler, gider pusulası yerine geçer.

(7338 sayılı Kanununun 23 üncü maddesiyle eklenen fıkra; Yürürlük:1.11.2021) Bu maddenin uygulamasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye Hazine ve Maliye Bakanlığı yetkilidir."

hükümleri yer almaktadır.

Ayrıca, anılan maddelerdeki müşteri tanımından, malı satın alan veya kendisine iş yapılan gerçek kişi veya tüzel kişi anlaşılmalıdır. Faturanın düzenlenmesinde fatura bedelinin kimin tarafından ödendiği hususu önemli olmayıp, fatura malı satın alan veya kendisine iş yapılan gerçek kişi veya tüzel kişi adına düzenlenmelidir.

Bunun yanı sıra, yansıtma; ticari faaliyet kapsamında bir işlemin yapılmaması, yapılan iş ve işlemlerde bir gelir elde etme veya kar ve zarar beklentisini taşıyacak herhangi bir unsurun

bulunmaması, yasal uygulamalar nedeniyle muhatap olunan ya da diğerk bir işletme adına ödeme veya tahsilat yapılması durumlarında, yapılan ödeme veya henüz ödeme yapılmamışsa tahakkuk eden bedellerin asıl muhatabına aktarılmasını ifade etmektedir. Bu durumda mükellefler tarafından üçüncü kişiler adına yapılan giderlerin/harcamaların asıl muhatabına, işlemin mahiyetini açıklamaya yönelik şerhleri/ibareleri içerecek şekilde, yansıtma faturası düzenlenmek suretiyle aktarılması sağlanabilmektedir. Söz konusu fatura ekine yansıtma konu harcamaya ait belgelerin bir örneğinin eklenmesi işlemin gerçek mahiyetinin tevsiki açısından önem arz etmektedir.

Buna göre, hasar gören araçların tamir masraflarının müşterileriniz tarafından şirketinizden temin edilmek suretiyle tamircilere ödenmesi işleminde söz konusu masraflara yönelik olarak, müşterilerinizin mükellefiyetinin bulunması (Kanunun 232 nci maddesinin birinci fıkrası kapsamında olması) halinde, şirketiniz adına yansıtma faturası düzenlenmesi mümkün bulunmakta olup bu durumda düzenlenen faturaya "*fatura muhteviyatı işlemin bir masraf aktarımı olduğu ve masrafların gerçek ilgisine intikal ettirildiğine*" ilişkin bir şerh düşülmesi ve ekine masraf aktarımına konu harcamaya ait belgenin bir örneğinin eklenmesi icap etmektedir.

Öte yandan, 7338 sayılı Kanun ile değışen mezkur Kanunun 234 üncü maddesinin beşinci fıkrası uyarınca, vergi mükellefiyeti bulunmayan müşterilerinize ait araçların tamir masraflarının şirketiniz tarafından karşılanmasına yönelik olarak bunlara yapılan ödemelere ilişkin kayıtların bunlar adına düzenleyeceğiniz gider pusulası veya söz konusu ödemelerin banka, 6493 sayılı Kanun kapsamında yetkilendirilmiş ödeme kuruluşları ya da ... A. Ş. aracılığıyla yapılması halinde, 213 sayılı Kanunun 234 üncü maddesinin ikinci fıkrasında belirtilen bilgileri ihtiva etmesi kaydıyla, bu kurumlar tarafından düzenlenen belgelerle (dekont, alındı, makbuz gibi) tevsiki mümkün bulunmaktadır.

KDV KANUNU YÖNÜNDEN:

3065 sayılı KDV Kanununun;

- 1/1 inci maddesinde, Türkiye'de ticari, sınai, zirai faaliyet ve serbest meslek faaliyeti çerçevesinde yapılan teslim ve hizmetlerin KDV ye tabi olduğu,

- 29/1 inci maddesinde, mükelleflerin yaptıkları vergiye tabi işlemler üzerinden hesaplanan KDV den faaliyetlerine ilişkin olarak kendilerine yapılan teslim ve hizmetler dolayısıyla hesaplanarak düzenlenen fatura ve benzeri vesikalarda gösterilen KDV yi indirebilecekleri,

- 30/d maddesinde Gelir ve Kurumlar Vergisi Kanunlarına göre kazancın tespitinde indirimi kabul edilmeyen giderler dolayısıyla ödenen KDV nin, mükellefin vergiye tabi işlemleri üzerinden hesaplanan KDV den indirilemeyeceği,

hüküm altına alınmıştır.

Buna göre, Şirketiniz adına düzenlenen belgelerde gösterilen KDV'nin Şirketiniz tarafından 3065 sayılı KDV Kanununun 29 uncu maddesi çerçevesinde indirimi mümkün bulunmaktadır. Ancak, Şirketiniz tarafından alınan bir hizmetin karşılığını teşkil etmeyen ve Şirketiniz adına düzenlenmeyen faturalarda gösterilen KDV'nin indirim konusu yapılması mümkün bulunmamaktadır.

Bilgi edinilmesini rica ederim.